DET SUNDHEDSVIDENSKABELIGE FAKULTET, KØBENHAVNS UNIVERSITET

AFDELING FOR ALMEN MEDICIN, CENTER FOR SUNDHED OG SAMFUND
ØSTER FARIMAGSGADE 5, OPG. Q (INDGANG FRA BARTHOLINSGADE)
POSTBOKS 2099, 1014 KØBENHAVN K

Kursushæfte

Klinisk Kursus i Almen Medicin

6.semester. KA

Kursusleder
Frans Boch Waldorff
Kursusleder, Professor
fransw@sund.ku.dk

Undervisningskoordinator
Margit von'Szarka
undervisning-noerre@adm.ku.dk

Eksamensansvarlig
Philip Petersen EKSAMEN-NØRRE eksamen-noerre@adm.ku.dk
Vi er her for at hjælpe med alt i forbindelse med kurset. Hvis du har problemer i praksis og ikke synes du lærer det du skal, er det især vigtigt at kontakte kursusleder Frans Boch Waldorff.

Indholdsfortegnelse

1. VELKOMMEN TIL ALMEN MEDICIN OG DET KLINISKE KURSUS 2

1.1. Arbejdet i almen praksis 2

1.2. Målbeskrivelse 2

1.3. Dit udbytte af kurset 2

2. FORMALIA OG EKSAMEN 2

2.1 Etiske regler om lyd- og billedgengivelser 2

Lægeforeningens etiske regler om lyd- og billedgengivelser 3

2.2 Godkendelse af kurset 3

2.3 Eksamen 3

3. KURSUSFORLØBET 5

3.1 Tutorlægeopholdet 5

3.2 Undervisningen 5

Tabel 1: Kursusopbygning og indhold 7

4. LÆREBOG OG UNDERVISNINGSMATERIALE 7

5. EVALUERING AF OPHOLDET HOS TUTORLÆGEN OG KURSET 8

1. Velkommen til almen medicin og det kliniske kursus

1.1. Arbejdet i almen praksis

Der er over 35 mio. patienthenvendelser årligt til de praktiserende læger. Cirka 90 % af disse henvendelser færdigbehandles af den praktiserende læge og når aldrig hospitalets specialafdelinger. Patientgruppen i almen praksis spænder fra nyfødte til gamle og omfatter patienter inden for alle sygdomsgrupper. Arbejdet i almen praksis omfatter hele spektret fra diagnostik, behandling, sundhedsfremme og profylakse til palliativ behandling af kronisk syge og døende. Den enkelte patient har ofte mangeartede symptomer og sygdomme og kommer i konsultationen med mange forskellige behov.

1.2. Målbeskrivelse

Selve pensum for kurset og eksamen er beskrevet i kursusbeskrivelsen. Det er også uddybet i dette kursushæfte og i de teoretiske og kliniske spørgsmål.

1.3. Dit udbytte af kurset

Du skal ved hjælp af konsultationsprocessen lære at lytte til patientens historie og identificere patientens problemer og behov for lægehjælp. Du skal lære at analysere patientens symptomer, danne diagnostiske hypoteser med henblik på at foretage fokuseret anamnese og undersøgelse, foreslå behandling, sundhedsfremme og evt. viderevisitering.

Du skal også lære at arbejde patientcentreret, hvilket betyder, at du ikke behandler en sygdom, men i højere grad den individuelle patient med symptomer. Herunder skal du lære at inddrage patientens sygdomsopfattelse og sociale kontekst i diagnoseprocessen og behandlingen.

På kurset vil du få kendskab til sygdommes prævalenser i almen praksis, der adskiller sig meget fra hospitalsvæsenet, henvendelsesmønstret, de almen medicinske diagnosticerings- og behandlingsmetoder og beslutningsprocesser, samt de almen medicinske samarbejdspartnere.

Vi håber du får et spændende ophold og oplever mange forskelligartede patienter og problemstillinger.

2. Formalia og eksamen

2.1 Etiske regler om lyd- og billedgengivelser

Du skal optage konsultationer på video. Dette gøres med hjælp fra den app som hedder KU medieapp. Se vejledning i brug af den i kursusrummet på Absalon.

Når du opgaver video, skal Lægeforeningens etiske regler mht. lyd- og billedgengivelser overholde:

Lægeforeningens etiske regler om lyd- og billedgengivelser

§ 15. Lyd- og billedgengivelser
Stk. 1 Lyd- og billedgengivelser af identificerbare patienter og personalegrupper må kun finde sted til undervisnings- og forskningsformål og i oplysningsvirksomhed **med de pågældendes tilladelse**. Lægen er ansvarlig for, at anvendelse sker i overensstemmelse med god lægeskik.

Stk. 2 Patienter og ansatte bør have tid til at overveje deres deltagelse, inden tilladelsen gives.

Kilde: Lægeforeningens etiske regler

2.2 Godkendelse af kurset

Det er obligatorisk, at alle får gennemgået en video i forbindelse med konsultationstræningen, og underviseren vil notere, at du har fået gennemgået din egen konsultationsvideo i undervisningen i hhv. logbog og på deltagerlisten. Kursusattest opnås på baggrund af godkendt ophold (alle 8 dage!) hos den alment praktiserende læge og godkendt deltagelse i undervisningen. Obligatoriske elementer: Optagelse af en konsultationsvideo visende en konsultation med en patient optaget i tutorlægens praksis med den studerende i lægens rolle. Videoen er udgangspunktet for den efterfølgende mundtlige eksamen i almen medicin.

2.3 Eksamen
Eksamensdatoerne fremgår af rammeplanen. Der vil være to eksamensdage efter hvert kursusforløb.

Eksamen er placeret umiddelbart efter afslutningen af kurset i almen medicin. Eksaminatorer er afdelingens faste undervisere. Underviserne vil ikke få studerende fra deres egne hold til eksamen, bortset fra på Region Sjælland-sporet. Her bestræber vi os for, at alle studerende kommer til eksamen hos deres respektive underviser. Censorerne er beskikkede af Undervisningsministeriet, og er erfarne praktiserende læger, nogle med tilknytning til de almenmedicinske institutter og forskningsenheder i Odense og Århus.

Eksamen på universitetet er offentlig. Men i vores eksamen indgår der en videooptagelse af en konsultation med en virkelig patient. Videoen må kun vises for eksaminator og censor (og tutorlægen, hvis denne overværer eksamen). Publikum må komme ind efter videoen – og må naturligvis heller ikke overvære voteringen.

Eksamens grundlag
Eksamensgrundlaget er de formelle forudsætninger for, at eksamen kan gennemføres.

Eksamensvideoen skal være en konsultation med en patient, som den studerende taler med *for første gang med det aktuelle emne.* Videooptagelsen må ikke have været vist til konsultationstræningen (men gerne vist for tutorlægen). Følgende skal være desuden være opfyldt:

1. Der skal vises et afrundet forløb fra start til slut på konsultationen.
2. Konsultationen skal afsluttes med, at den studerende resumerer og konkluderer, herunder giver sit bud på eventuel behandling og videre undersøgelse, inden tutorlægen tilkaldes.
3. Videoen skal vare 10.00 – 20.00 minutter
4. Konsultationen skal foregå på dansk (eller andet skandinavisk sprog)
5. Kameraet må ikke stoppes under optagelsen
6. Der må ikke slettes i videooptagelsen.
7. Der må ikke spoles i videooptagelsen under afspilning.
8. Man skal kunne se at det er den pågældende student, der gennemfører konsultationen.
9. VIGTIGT - der må ikke må være interaktion fra dyademakkeren under videoen.

Desuden medbringes

10. Studiekort.
11. Et journalnotat til eksamensvideoen, skrevet efter PSOAP modellen. Notatet skal være ICPC-kodet.

Hvis man afvises pga. ovenstående, er det i princippet muligt i samme eksamensforsøg at gå til eksamen i en anden video, som opfylder betingelserne, hvis man har et sådant alternativ.

Eksaminationen

Eksamen varer *i alt* ca. 50 minutter. Som udgangspunkt for eksaminationen ser censor, eksaminator og student sammen en konsultation på mellem 10 og 20 minutter efter den studerendes valg. Eksaminationen består af tre dele med hver sin emnekreds: Der eksamineres ca. 45 minutter i alt, hvor video og analyse normalt fylder ca. halvdelen af tiden.

A. Konsultationsprocessen belyst ved eksamensvideoen, journalnotat inddrages
B. Klinisk spørgsmål
C. Teorispørgsmål

NB: Der må ikke medbringes skriftligt materiale ud over journalnotatet.

A. Konsultationsprocessen belyst ved eksamensvideoen

Gennem beskrivelse og analyse af den viste konsultation skal den studerende demonstrere:

1. Kendskab til teorier om ***konsultationsprocessen og den patientcentrerede metode***.
2. Evne til at ***anvende teorien ved analysen*** af den viste konsultation.
3. Evne til at have velargumenterede, relevante ***refleksioner vedr. det kliniske indhold***
4. Evne til at **skrive** et korrekt journalnotat efter **PSOAP-modellen,** der skal være **ICPC kodet**.

Studenterne skal i analysen som et minimum forholde sig til betydningen af følgende:

- at der ***tidligt i konsultationen*** aftales hvad konsultationen skal handle om
- at patientens ***funktionsændringer, forestillinger, frygt, forventninger og forudsætninger*** afklares
- at der opnås ***fælles forståelse*** med patienten om diagnose og behandling
- at den studerende ***resumerer og konkluderer*** inden tutorlægen inddrages
- at der er sikret relevant ***opfølgning af patienten inklusive etablering af sikkerhedsnet.***

Der skal på den studerendes video være en tydelig patientdel, og det forventes, at den studerende selv kan gøre rede for fejl og mangler, både hvad angår kommunikationen og det faglige indhold. Objektive undersøgelser af patienten skal som udgangspunkt filmes. Der kan dog være lokaleforhold i klinikken, hvor det ikke er muligt. Der kan også være tilfælde, hvor der må tages individuelle hensyn til patienten i forbindelse med optagelsen af den objektive undersøgelse. Da vi uddanner KBU læger og ikke speciallæger, vil der ved eksaminationen blive lagt vægt på såvel anvendelsen af konsultationsprocessen i patientkontakten, som analysen af den aktuelle videokonsultation med fokus på betydningen at, at de ovennævnte elementer er til stede eller mangler.

B. Klinisk spørgsmål

Den studerende tildeles ved lodtrækning et klinisk spørgsmål. Ud fra dette skal den studerende gøre rede for den aktuelle problemstilling, differentialdiagnostiske overvejelser, foreslå behandling, samt mere bredt gøre rede for undersøgelse og behandling af den slags helbredsproblemer i almen praksis. Hvis man trækker et spørgsmål, som censor skønner, er tilstrækkelig belyst under eksaminationen af videooptagelsen, kan hun/han vælge at lade eksaminanden trække et nyt. (Se eksamensspørgsmålene i bilag 4)

C. Teorispørgsmål

Den studerende tildeles ved lodtrækning et teorispørgsmål. Hvis man trækker et spørgsmål, som censor skønner, er tilstrækkelig belyst under eksaminationen af den kliniske problemstilling, kan hun/han vælge at lade eksaminanden trække et nyt. (Se eksamensspørgsmålene i bilag 4)

D. Karaktergivningen

Eksamen består af 3 dele. Der gives én karakter ud fra en samlet bedømmelse af præstationen.

3. Kursusforløbet

Kurset består at et klinisk ophold i tutorlæges praksis samt holdundervisning og forelæsninger. Undervisningen er planlagt, så de enkelte elementer understøtter og supplerer hinanden.

3.1 Tutorlægeopholdet

Kurset indeholder 8 dage hos tutorlægen. Opholdet hos tutorlægen arrangeres af Afdeling for Almen Medicin. Pladserne tildeles tilfældigt, og alle studerende behandles lige. Hvis du har fået særlig holdsætning / dispensation, er vi bekendt med det, men send gerne en mail om det.

I starten af hvert semester holdsættes de studerende til kursus. Herefter sender uddannelseskoordinator på Afdeling for Almen Medicin mail til din KU-mail med oplysninger om holdsætning og kontaktoplysninger til tutorlægen. Det er vigtigt, at du hurtigt kontakter tutorlægen, gerne både på mail og telefon.

Opholdet i praksis er obligatorisk, og du skal være i praksis i hele tutorlægens arbejdsdag. Det forventes, at du på dette tidspunkt i studiet kan foretage korrekte kliniske undersøgelser og foreslå relevant behandling. Du skal tilstræbe at have så mange selvstændige konsultationer som muligt, og gerne video-optage fra første dag.

Tag selv ansvar for din læring i praksis. Brug også opholdet og tutorlægen til at lære om faget almen medicin generelt: Få set tutorlægens konsultationer og arbejdsprocedurer, personalets arbejdsfunktioner etc., så opholdet understøtter den teoretiske del af kurset. Benyt evt. lejligheden til at deltage i én lægevagt sammen med tutorlægen eller en af denne anvist anden vagtlæge, hvis dette er muligt.

3.2 Undervisningen

Undervisningen består af holdundervisning og temaforelæsninger samt en 3-timers kommunikations workshop. Kursets opbygning kan ses i tabel 1, hvor forelæsningernes indhold er fast, men indhold af konsultations-træningen kan variere. Indhold og rækkefølge af temaer og kliniske problematikker i konsultationstræningen vil afhænge af det enkelte holds oplevelser og behov samt af den enkelte undervisers planlægning af konsultationstræningens forløb.

Ved **holdundervisningen** er omdrejningspunktet videooptagelsen og feedback på den viste konsultationsproces med tilhørende klinisk problemstilling, både fra medstuderende og underviser. Der er videoforberedelse til hver konsultationstræning og de fokuserer på de temaer, I kan se angivet i tabel 1 nedenfor for hver konsultationsgang. I denne holdundervisning lærer I at anvende konsultationsprocessen og den diagnostiske proces**.** *Det er obligatorisk for at kunne gå til eksamen at alle studerende har vist mindst én video til konsultationstræningen.* Dén video, I viser til undervisningen, kan ikke anvendes som eksamensvideo. Som regel bliver der også tid til gennemgang af nogle kliniske områder på et mere teoretisk plan, så vi når rundt om de vigtigste almenmedicinske emner i løbet af kurset. Kurset favner vidt: Vi er speciallæger i det generelle.

Kommunikationsworkshoppen er et tretimersmodul med fokus på træning af dine kommunikationsfærdigheder og den patientcentrerede konsultation. Det er placeret på den første dag på kurset, og består af:

- teoretisk oplæg om kommunikationsredskaber, som tidligere er indlært på TPK (Tidlig Patient Kontakt).
- træning af gensvar og aktiv lytning, empati etc. ved rollespil.
- videoanalyse og gennemgang af konsultationsprocessen.
- oplæg og træning af empati og forståelse (mentalisering) i læge-patient forholdet

Emnerne i **forelæsningerne** fremgår af Timeplanen på Absalon. Forelæsningerne giver en teoretisk og videnskabelig perspektivering af emner inden for faget Almen Medicin og underbygger og supplerer jeres tutorlæge- og konsultationstræningsforløb. Vi tilstræber, at der ikke er for meget overlap forelæsningerne imellem og til konsultationstræningen. Den teoretiske undervisning vil således primært ligge i forelæsningerne – disse er således også centrale for din forståelse for faget almen medicin**.** Forelæsningerne består af flere elementer:

- beskrivelse af forelæsningens formål og indhold (på Absalon).
- forberedelse på Absalon (f.eks. en artikel, video eller PowerPoints).
- selve forelæsningen.
- evt. quiz, video eller andet materiale efter forelæsningen.

Orienter dig på Absalon før den enkelte forelæsning. Det vil fremgå af beskrivelsen af forelæsningen, hvilke læringsmål den enkelte forelæsning omhandler. Desuden vil der blive lagt supplerende materiale på Absalon, der dækker de temaer, der ikke er så godt dækket af lærebogen f.eks. svangre-og børneundersøgelser, attester og lignende emner - *orientér jer på Absalon før hver forelæsning*.

Tabel 1: Kursusopbygning og indhold

4. Lærebog og undervisningsmateriale

Som lærebog anbefales FaDLs danske grundbog: https://fadlforlag.dk/produkt/almen-medicin/

Uge	Konsultationstræning teori	Kliniske emner	Kliniske eksamens-spørgsmål	Videoer forberedelse og fokus	Forelæsninger
1	Kursets indhold + krav + eksamen. PSOAP, ICPC, Konsultationsprocessen. Kommunikationsværktøjer Læge-patient forholdet. Forstå din patient – sygdoms modeller	Hyppige og alvorlige akutte tilstande.	Træthed. Vægttab. Feber.	aftalen og patientens del	Introduktion Kommunikations-workshop Den diagnostiske proces De raske patienter og screening
2	Videnssøgning (guidelines (DSAM, Lægehåndbogen, IRF etc.). Organisering af kronikerkontrol i almen praksis. Sundhedspædagogik – den motiverende samtale. Kvalitetssikring i AP Usikkerhed og fejl.	Kroniske lidelser (KOL, CVD, Diabetes astma etc.).	Svimmelhed. Syncope. Faldtendens. Vejrtrækning.	de fem F'er og resumeer	Almen Praksis i sundhedsvæsenet Rational farmakoterapi Infektioner og antibiotikabrug Patienter med kroniske sygdomme Den ældre patient
3	Svangre undersøgelser. Gynækologiske henvendelser i almen praksis. Abortsamtalen	Abort. Gynækologiske Infektioner. UVI. Prævention.	Brystsmerter. Akutte mavesmerter. Akutte lændesmerter.	lægens del	Psykiske lidelser, krop/psyke, Funktionelle lidelser Forebyggende svangre- og børneundersøgelser
4	Forebyggende børneundersøgelser. Mistrivsel – underretninger. Samtalen med familien. Kommunikation med børn.	Det febrile barn. Øvre luftvejsinfektioner. Familien som patient.	Knuder og lokale hævelser. Søvn og -forstyrrelser.	fællesdelen	Evidensbaseret medicin
5	Social medicin – attester. Misbrug. Arbejdsskader. Gennemgang af teorispørgsmål. Eksamensforberedelse.	MUS/funktionelle lidelser.	Akut forvirring hos ældre. Uafklarede symptomer/ funktionelle lidelser. Teori-spørgsmålene	afslutningen af konsultationen.	

I tillæg er det en god ide at anskaffe bogen om 101 patienter i almen praksis:
https://munksgaard.dk/products/101-almenmedicinske-patienter-bog-41002-9788762816572
Hvis du har en særlig interesse i almen medicin, så er denne bog en virkelig god tekst om faget bredde og dybde, fra det grundlæggende filosofiske til det konkrete kliniske.

5. Evaluering af opholdet hos tutorlægen og kurset

Sammen med tutorlægen skal du evaluere opholdet i praksis. Det kan evt. ske ved at tale om flg. punkter:

- Introduktion i praksis
- Accept af dig i praksis
- Tutorlægens evne til at vejlede og efterkomme dine indlæringsbehov
- Dine muligheder for selvstændig patientkontakt
- De fysiske forhold i klinikken
- Dine muligheder for supervision af videoer
- Evt. udbytte af deltagelse i lægevagt
- Dit samlede udbytte af undervisningen hos tutorlægen
- Kommentarer og forslag til ændringer

Udfyld desuden spørgeskema fra Evalueringsenheden som I får mail om ved kursets afslutning – vi læser dem med stor interesse. Jeres mening er vigtig for den fortsatte udvikling og tilpasning af kurset. Vær venlig at skrive tutorlægens navn i den tekst I skriver om opholdet i spørgeskemaet fra Evalueringsenheden. Der er en rubrik til tutorlægens navn også – men rubrikkerne flettes ikke sammen, så din besvarelse er anonym.
NB. Hvis der er problemer hos tutorlægen, skal du kontakte os med det samme – og ikke vente med at skrive om dem i evalueringen.